

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

Л. И. Брежнев Фам Ван Донгту хулэп алган

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 133 (10425)

1977 чылдың июнь 8, среда

1925 чылда үлдөөллөтүнгөсө

Өртөө 2 көч.

РЕСПУБЛИКАНЫҢ ПАРТИЯ АКТИВИНИҢ ХУРАЛЫ

Дүүн Политиктиң чырыдышкын бажыңыга республиканың партия активиниң хуралы болуп эрткен. Оң ажылыга СЭКП обкомунуң кежигүнери болгаш кандидаттары, партияныкы область организациязының ревизия комиссиязының кежигүнери, СЭКП райкомнарынның секретарылары, райкуком даргалары, парком секретарылары, профэвилел, комсомол ажылдакчылары, министрстволар, ведомстволар болгаш ажил-агый удурткучтары киришкен.

Активке «СЭКП ТК-ның май (1977 ч.) Пленумунуң түңнелдеринин болгаш ССРЭ Конституциязының төлөвилелин республикага чугаалажып көөр» деген темада чурттуу хурал болуп эрткен.

рүп организастаар талазы-биле партия организацияларынның орулгаларын дугайында илеткелди СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП Тыва обкомунуң бирги секретары Г. Ч. Ширшин кылган.

Партия активинге Г. Ч. Ширшинни кылган илеткелдин талазы-биле СЭКП Барыш-Хемчик райкомунуң бирги секретары Ш. П. Куулар, СЭКП Кызыл хооркомунуң ийги секретары С. М. Кудажы, СЭКП Танды райкомунуң бирги секретары В. В. Дунаевский, «Тээли» совхозтуң Ээр-Навак сүт-бараан ферманың саанчызы, фермада партия организациязының секретары Р. Х. Билчей,

Улуг-Хем райкуком даргазы А. И. Стрельников, «Кызыл туду» эргелединни тудугчулар бригадирин М. Д. Шиповаленко, Тыва АССР-нин Министрлер Чөвүлелиниң Телевидение болгаш радио дамчыдылга комитетинин даргазы С. Ч. Юша, ВЛКСМ Тыва обкомунуң бирги секретары А. А. Ромашов, Куруненин Кызылда пединститудунун марксизм-ленинизм кафедрасының эргелекчизи В. А. Копеба, «Алдан-Маадыр» совхозтуң койжучу Социалист Күш-ажылдын Маадыры Д.-Н. Ч. Ооржак, Тыва АССР-нин шериг комиссары В. М. Котелеский, СЭКП Чөөн-Хемчик райкомунуң бирги секретары Н. С. Бойду олар санал берген.

Партия активиниң хуралы СЭКП ТК-ның май (1977 ч.) Пленумунга СЭКП ТК-ның Чингине секретары, Конституция комиссиязының Даргазы эш Л. И. Брежневтин ССРЭ Конституциязының төлөвилелин дугайында кылган илеткелдин, ССРЭ Конституциязының төлөвилелин чүдүлүп деп көрүшкөн, бизниң партиявыстың иштиги болгаш даштыкы политиказын бүгү талазы-биле деткин тураар улуг көдүрүлүшкүн-биле илергейлээн.

Республиканың партия активиниң хуралы чугаалашкан айтырыг талазы-биле доктаалды бир үнү-биле хулэп алган.

СЭКП ТК-НЫҢ МАЙ (1977 Ч.) ПЛЕНУМУНУҢ ТҮҢНЭЛДЕРИНИҢ БОЛГАШ ССРЭ КОНСТИТУЦИЯЗЫНЫҢ ТӨЛӨВИЛИН РЕСПУБЛИКАГА ЧУГААЛАЖЫП КӨӨРҮН ОРГАНИЗАСТААР ТАЛАЗЫ-БИЛЕ СОРУЛГАЛАРНЫҢ ДУГАЙЫНДА

СЭКП Төп Комитетинин май 24-те болган Пленуму Совет Социалист Республикалар Эвилелиниң Конституциязының төлөвилелин дугайында болгаш Совет Социалист Күрүнө тивимизин дугайында айтырыгларын чугаалажып көрүсө.

СЭКП ТК-ның Чингине секретары Конституция комиссиязының даргазы эш Л. И. Брежневтин илеткелди Пленум дыйын база чугаалажып көрүсө, ССРЭ-нин Конституциязының төлөвилелин колдорууда чүдүлүп деп көргөн болгаш оңу бүгү улус чугаалажып көөрү-биле кызырын ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумуна сүмөлээн.

СЭКП ТК-ның Пленуму Совет Эвилелиниң Күрүнө тивимизин сөзү болгаш эзе күрүшкөн музыкалың чүдүлүп деп көргөн болгаш оңу айтырыгын чугаалажып көөрү-биле ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумуна дамчыдып берген.

Май 27-де ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунуң хуралы болган. Апаа Конституция комиссиязының бөлөкчө иштининин база СЭКП ТК-ның Пленумунга ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумунга дамчыдып берген ССРЭ-нин Конституциязының төлөвилелин дугайында айтырыгын чугаалажып көргөн. Комиссиянык ийринг келешти Конституция төлөвилелин колдорууда чүдүлүп деп көргөн, оңу парлап үндүрүп болгаш бүгү улус чугаалажып көөр кылдыр кыргыс.

СЭКП ТК-ның Пленумунуң сүмөлө кыргышын ССРЭ-нин Күрүнө тивимизин дугайында айтырыгын ССРЭ-нин Дээди Совединиң Президиумуна база чугаалажып көргөн болгаш оңу сөзү база эзе күрүшкөн музыкалың бадалаан. ССРЭ-нин тивимизин күрүшкөндөгү бүгү черлерге 1977 чылдың сентябрь 1-ден эгелен чорудар.

СЭКП ТК-ның Пленумунга эш Л. И. Брежневтин илеткелди оң Пленумунуң инициативалары, ССРЭ-нин Конституциязының төлөвилелин дугайында болгаш оңу айтырыгын чугаалажып көөрү-биле ханы үндүлөтүнгөн, амгы узе күшүгү бооп турар Конституцияны хулэп алган узе-1966 чылдың бэр бистин чуртувуна болгаш бугу делегейге болгаш өскерилдерин бугу талазы-биле көрүскөн. Чаа Конституцияның бүгү совет улуска, бизниң чуртувунуң иштиги амдырадыла укур-дуазымы илеткелде тайылаарлаан, оң делегейге укур-дуазымы көрүскөн. Чаа Конституцияныкы төлөвилелин бүгү улус чугаалажып көөрү-биле холбаттыр партия болгаш совет органдары, профэвилел, комсомол болгаш өскө-даа органдары, массалык информативтик чөсөктериниң орулгаларында ишда төдөрлөтүлгөн.

Эш Л. И. Брежневтин илеткелди дүргөдөгү иштининин дугайында совет инициативалык иштининин дугайында болгаш оңу айтырыгын чугаалажып көөрү-биле ханы үндүлөтүнгөн, амгы узе күшүгү бооп турар Конституцияны хулэп алган узе-1966 чылдың бэр бистин чуртувуна болгаш бугу делегейге болгаш өскерилдерин бугу талазы-биле көрүскөн. Чаа Конституцияныкы бүгү совет улуска, бизниң чуртувунуң иштиги амдырадыла укур-дуазымы илеткелде тайылаарлаан, оң делегейге укур-дуазымы көрүскөн. Чаа Конституцияныкы төлөвилелин бүгү улус чугаалажып көөрү-биле холбаттыр партия болгаш совет органдары, профэвилел, комсомол болгаш өскө-даа органдары, массалык информативтик чөсөктериниң орулгаларында ишда төдөрлөтүлгөн.

Эш Л. И. Брежневтин илеткелди дүргөдөгү иштининин дугайында совет инициативалык иштининин дугайында болгаш оңу айтырыгын чугаалажып көөрү-биле ханы үндүлөтүнгөн, амгы узе күшүгү бооп турар Конституцияны хулэп алган узе-1966 чылдың бэр бистин чуртувуна болгаш бугу делегейге болгаш өскерилдерин бугу талазы-биле көрүскөн. Чаа Конституцияныкы бүгү совет улуска, бизниң чуртувунуң иштиги амдырадыла укур-дуазымы илеткелде тайылаарлаан, оң делегейге укур-дуазымы көрүскөн. Чаа Конституцияныкы төлөвилелин бүгү улус чугаалажып көөрү-биле холбаттыр партия болгаш совет органдары, профэвилел, комсомол болгаш өскө-даа органдары, массалык информативтик чөсөктериниң орулгаларында ишда төдөрлөтүлгөн.

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СЭКП ТК-ның кежигүнерге кандидат, СЭКП обкомунуң бирги секретары Г. Ч. ШИРШИННИҢ илеткели

СӨСТӨР БОЛГАШ АМЫДЫРАЛ

Барым чукут чурттарында кичини эргелери дугайында шуугааны бо чыдын январь айдан боор чагылаан эгезин.

Чоокку хунера ССР Эвлюлания Конституциянын чаа төлөөлөтүн согушунда наралан.

Удас, июль 19-та, чөр-чөр Советтерге согушдалар болуп.

Сергей Хочевиц, социалисттик демократиялык алыс уткаанын дугайында каш сөстөн чуугаалап көрүсөм.

Советтерге согушдалар болган согушда системалык социалисттик демократияны улам ийди хожжудерине илгити берип турар.

Амгы уде буржуа пропаганда социалисттик чурттарда, оон иштинде Совет Эвлюлация «кжжирини эргелери» дугайында «агыш саны», үдөзүн чок нүгүдөткенин кылып турар.

Михаил Лунаович Сатпиконду алыс чуте Иаа-Хемде авес, а бугу республикалар алдарынан.

Кандык шиятөл-экономикалык система кжжирге эрге-төлөз тышын, оларга ден эрге болган хостага магалдан турарын хоошун шуугааныдан авес.

Чоннуң өмүнээзинден

Дэди Дэди Советиниң трапснорт болган харылаа талы-беле Дохтамаал комиссияны неингүү бооп, Россия Федерациянын транспортун, харылаа четкини хожжудер айтырганын чуугаалап көрүсөм.

Эртепчи «Чечек» ателье-иниче ажалдаары-биле барып турар уугу-даа, ажалда-ла пазылдык херошонерия арамында шылгек саныкт, көрүжү чымчак, эшг-элек чаянык кыс бар.

Светланын ол чөтө ажалдап эгезинден бөр сес чыл чеди турар.

Светлана Биче болупун даанп ажал-хероште ак кетиниң сабырамында бижаттын тургайлар бадыткан турар.

Эркен чымын Экономияти, социалисттик болган културту эргелер дугайында делегей пактызын база Хамааты болган политика эргелер дугайында делегей пактызын Каттышкан Наиялар Организаацияны күшүтү өлүгөр бадылаан.

Социалисттик демократияны алыс уткамы чүт дөргө күрүшөй, шиятөл хероштерин эргелен башкараанын херошгө чоңун калбаж масаларынын улам хавы кичиришкен турары болуп.

Бистин республикалар СССР-ини Дэди Советиниң Тыва АССР-ини Дэди Советиниң болган чөр-чөр Советтерини депутаттары дыка хөй.

Чөр-чөр Советтерге согушдалар болуп. Оон дугайында кыска-биле чуугаалап көрүсөм.

Чөр-чөр Советтерге согушдалар болуп. Оон дугайында кыска-биле чуугаалап көрүсөм.

ИЙИ ДЕЛЕГЕЙ ИЙИ АНГЫ АМЫДЫРАЛ

ОЛ ДЕМОКРАТИЯ БЕ?

гагардан дыка хөй чыдар иштинде ойталан бедеи элөөн каш курунесерин бирээ-дир.

Страсбург кыдымында бетондан болган шиятөл туткун ийи каят удуз авес бажын «Кичини эргелерини ордузу деп каас аты элөөн турар.

Оларның саны чогуу жеке бооп турары бидишес. Чамдык эртемдериниң санап турары-биле алырга, боудуң чурунда авес, а өскө чурттарды ажалдан турар ажалдаарыны саны Барын Европада И иди, а Америкада баала ол кире бооп турар.

ӨСКЕЛЕРНИҢ ХОЛУ-БИЛЕ

амык зарпан эгезерин бисин баштыгымыс В. И. Ленин баш удуз чуугаала чорал.

дүңк ажыччылары-биле мергенжил-били домей-бола, ажал төлөөрүнүн 60 хуузуң ол турар.

ҮЕНИН НЕГЕЛДЕЗИН ЁЗУГААР

ЮБИЛЕЙГЕ УТКУШТУР

«Уагу Октябрьдин 60 чылында миллион дугаарыг «Москвич» деп лозунуг тракторант Ижевскийн автозаводунун пехтеринде көстү келген. Юбилейги машинаны хуусаа бетинде кызын доозары дөп чарышта бугурулгени бригадалары болгаш участоктарында аягыда. «Москвич» кезектерин кызын тугар алгы-агы заводтар хаара туттуган.

Волгадан Иртыш чедир дегем девексезде тугар он-он бугурулгелер чыгыс конвейер боозу алган социалисттик чарышты акылап тугарлар. Оларын араалыда Уфаыма мотор тугуунун, Чебоксарынын резина-техникте кызылар заводу баа кырып тугар.

Миланон дугаарыг «Москвич» хуусаа бетинде бугурун үндүрер — ук бугурулгелерин Улуг Октябрга белээ болур.

Ю. КЕДРОВ.

СЦЕНАДА «ЛЕЗГИНКА»

Республиканын алдарыг ансамбли «Лезгинканы» чаа программанын «Мен Дегезем» деп аздан Социалисттик Күн-Ажыдаын Мадарыг, Ленинчи шапталдыг лауреады Раула Гамазетовун чогаалды хороеграфийн композицияны узуруткан тугарлар. Даг чурттугларын солун амыралык, аягы хушерини тоотугу болгаш чаа чүүлдер программада илеретилген.

Ук ансамбль Сибирьге чорашып, БАМ-нын тугуугуларга чаа программанын концерттерин коруксен.

Чорой чыл оон узаас дегезээр бол коллектив узаурун урун чүүл-биле ханы харылдаалыг коруктугларын тугурун тугар. Ансамбль бистин чуртувунун болгаш дагы хушерини корукчурлерге бараан бооп тугар.

В. РАТЕНКОВ.

УРУГЛАР ЧУРУП ТУР

Уругларын чурган чуритарынын музейин Орджоникидзе аягыткан. Совет Эмлектин хей-хей хоорайларын болгаш Венгрия, ПУР, Болгария, Англия, Италия, Франция дээш еске-лаа чурттардан чурттан уругларын чуртарын оон чөрүп болур. Музейин үндөзунин уругларын чогаалдыггазынын делегей дегелгезинге (ССРЗ-ге эртин) кирген чуртуктар тугурунган. Орджоникидзе хоорайнын шилочкалары-биле чехословад пионерлерини аралында найыралчы харылдааларын түнелинде ук музей мадаа тыылган. Музей аягыттынун турда аздан нитизи-биле 35 чурттардан чус-чус анык чуртукларнын ажыларар болган.

Хоорайнын чуртулга шилочказынын кижижиттингеринин аныядары мында хей. Школа тугурунгандаан бээр 35 чыл чедир тугар. Автоматтуг республикада уругларнын эстетиктиг кижижиттингеринче улуг кичээлгеини салып тугар.

В. ШАНДОВ.

БАМ-НЫН ТУДУГЖУЛАРЫНГА

Сурагыг совет чогаалчыларын аттарыг салдырган 300 адыг номун Улаан-Удэе коруткал. Байкал-Амур магистралынын Бурятияда участогуна совет литературанын библиотеканын тугурун даа чуртууну прозаиктеринин болгаш шугурулгелеринин баштайгы салымшылы ол бола.

Биде инициативаны «Байкал» журналын редакцияда үндүрген. РСФСР-нин М. Горький аттыг Күрүне шапталды лауреады Н. Дашкин, Л. Жалсаев, П. Галашкин, Ков болгаш Бурятиянын оеода литераторлары ат салган помпанын редакцияга чорудуп берген. Шыгарышай совет прозаик Константин Фелин бир дугаарында ук эгезошканын дегип, номдарын чоруткан. Украинадан Олександр Гончар «Тук тугурулгелер» деп вомун дараанда чыгыс оеостер-биле кады чоруткан.

Алдарыг башчылары, бистин үениг тугурулгелеринин: П. Бровка, М. Ташк, А. Токмозбаев, С. Шпачев, С. Нарватов, Р. Раа болгаш уран оеостун оеода мастерын помпанын чоруттулаан.

Д. САНЖИЕВ.

Совет школа аныяктарын бугу-ниги ортук оеордөзгелеринче шилчилгени доозуп тугар. Бо чугула оордуганы шилчилгелер оеордөзгелер-кижидилге чорудулганын шилчилгени кол хамааржыр. Ону амыдыралга боттандырып тугар кол кижиге — башкы. Республиканын башкы кадрларынын билиг-мергежилин беди-динче башкылар билин беди-динче институт болгаш оеордөзгелер-методика төвү гугу кичээлгеини салып тугарынын ужурун мында.

Институттун оеордөзгелер-методика кабинеттери чыгыс курстарга оозагай кичээлгеини салып тугар, чүге дөзгө чыгыс курстар башкыларын белекелдинге кол аяно бооп тугар.

Эркек чыгыс ук курстарга барык адыг чус харе башкы билин бедилик. Чыгыс курстарга белекелди институт, оон кабинеттери бугун чаа чуртулганда чорудуп кээр. Бо чыгыс кижидилгенин аягыткан, үстүгү органианын рекомендациянын бугурун, ол ишкан башкылар дугайында бугу-ле бар барымдаларын оеорин чоруп тугар, курск кээр кижидилгенин составын тодаралы алган бис. Мапаа хоорайнын болгаш райондарын методика кабинеттери угуг киржилгели. Оон-соода тугу-тук кабинеттер курстарын планын тугурун,

ажылап кылган. Планны тугурунган РСФСР-нин Чиримдышкын министрствозунун, Башкыларын билиг беди-динчи Топ институтунун рекомендацияларын удурулга бодуруп тугар.

Оеордөзгелерин чаа програмалары болгаш планнарине шилчилгелер тыва школанын огу класстарында аягыда доозулган болгай. Инчанган ортук чылдан эгелеш, башкыларын белекелдеринин чыгыс аай програмаларын шилчилгелер ужуруг тугар бис. Инчалала чаа программа бугурун башкыларын белекелдерин чорудуп кылган чылдан эгелеш-биле эртинги барган кижилер бар болганын оон эгелешен тугар.

Бо чыгыс курстарга чыгыс аай оеордөзгелер планнарын бугурун химия, биология, физика, география, орус дыл (орус болгаш тыва школаларга), тыва дыл башкылар оеорин. Нитизи-биле 557 кижиге курстар кээр. Соорулга чүл дөзгө, оеорин ужуруг башкыларын шугурун хаара тугар.

Чыгыс курстарга тугу-тук эртемдер аай-биле оеордөзгелер планнарын аягыда кол улазынышынын чүже салыры белекелдер. СЭКП-нин ХХУ сьезидинин шилчилгелери, Октябрьдин социалисттик Улуг революциянын 60 чыл оюнга хамаарышкан айтырылгар

көстү чери эелээр. Марксизм-ленини теориянын, аягы улазында СЭКП-нин дагыгы политиказынын айтырылгарын кичээлге салыр, ол ишкан аягы үедө оеордөзгелер-кижидилге чорудулганын психологтуг болгаш педагогиктиг кол айтырылгары, оеоринчилеринче коммунисттик кижидилгелерин теориязынын айтырылгары база кол чүүлдер болуру чугаажок. СЭКП-нин ХХУ сьезидинин шилчилгелеринче чүүлдер кижидилге аягынын айтырылгарынче оон кичээлге салдырар.

Курстарга кичээл эртерер лекторларын составын база аягы шилеш. Шугу чыгыс аай оеордөзгелер планнарын методика дөзгө кады тугу-тук кафедраларга чугаалашкан. Педагогика институтунун, башкы үндүлгелеринин болгаш оеода башкылар планнар-биле тагышкан. Баш бурунгар чоруткан ажыларын аягында башкыларын согурууга айтырылгары, чугула чүүлдер болуру тодурулган.

Чыгыс курстар эгелээр чуртунда, ийн ай бурунгар, башкыларга курс мурун чыгында кылар оналдарын чоруткан. Инчанган баштайгы хушерде бо таламы-биле аягыдын түнелин үндүрер апар. Оон түнелин барымдалан турган, оеордөзгелер планынын темазы

рынке оон кичээлге салыры тодаралыг бис.

Дылаачкыларын бот-тусгайлап чорун чедир алыры-биле семинар кичээлдерин база органиастар, оон аягыда дуржулга солчулганын хамаарышкан белекелдеринин чар, лабораторуг ажыларын база чорутар бис. Хыялда ажылар, эчсетер база эртер, методика литературанын дегелгелерин база эртерер апар.

Курстарга нитиге билиг школаларын башкыларын аягыда аягынын аныяктар школаларын, бот болгаш тугурун оеордөзгелерин школаларын башкылары база киржир. Башкылар билиг бедилик институттун бугу коллектив курстарын эртерер. Чурттуг чер, аш-чөм хандырылгазы дөп шилчилгелери беге айтырылгар бисе база бар. Бо таламы-биле бисе боттуг доозу чорутуу органиар мөөн сонгаар-лаа куртуур дөзгелерин илептер куртар бис. Башкыларын талазында чугула чүүл болза, билиг-мергежилин беди-динче чүткүлдүг, кызым болуру негеттинер. Бар арга-ларыг дозуу-биле ажыларын чугула.

А. ОИДАН-ООЛ, республиканын башкылар билиг бедилик институтунун директору.

УНИВЕРСИАДА СОФИЯГА БОЛУР

Иркутскийн медицина институтун дооскал оонда. Гаина Игровина Ооржак Улуг-Хемин район эмлектегине оунант болуп ажылаар бижик агаан. Хапан. Оон бээр элзи каш чылдар бидиртпейн эрге берген.

Ам бо хушерде оон дуржулгазы бөдөн, коллективинин болгаш чонун хушуктелин чаалап алган күш-ажыдыг чедикчилеринче улам оорук кирген ажылаан тугар. Ол мөөкчө кижигин, коллективинде илепкелги хей-ниги-чилерин бээрэн.

ЧУРУКТА: Г. П. ООРЖАК аягыг улаз хушерде ап тугар. А. СОКУРОВТУЦ фотогу.

СОФИЯ (СЭТА). Бугу дигтерин чеден үш чурту 77 чылдын университетизинде боттарынын анык спортсменерин кичиртирери-биле чыгыс кичирген. Ук университетте аягыда Софияга болур бол чылдын эн улуг спортчу болушкуну болур.

Спорт делегацияларынын саны хой болур деп болуп турар бис: Азияны, Латин Американы, Африканын хой-хой чурттарында ам-лаа чыгыларын манат тугар бис—деп, Софияга болган паралага конференциядагы университетте анык организацианын хари салгалыг секретары Ниналова Андонов чугаалаан.

Бугу делегациянын студенттеринин чыгыс апарган Софияга болур оюнорынче Совет Эмлекти, Венгрия, Румыния, Куба, АКШ ийн чус ажыг спортсменин чорудар деп тугар, оларын аразында хой-хой делегей маргалдааларын түнелчилери бар болур. Италия, Канада — 150 ажыг спортсменин чорудар деп тугар. Университеттин элери—болгар спортсменер ийне улуг командаларын бээрэн белекелен тугар.

Софияда алдынан баштай кирген чыгыс даналарда Мопреаль олимпиадынын чемпионолары элеш эвес, чижээ.

Софияда чаа 24 спорт оектезинин тугуру доозуп тугар, оларын хоорайнын оеода эн оон спорт базалары-биле кады маргалдаалар болгаш белекелдер эртерери-биле университеттин кичиркичлерин түнелчилери бар болур. Азияга спортсменер студенттерин хоорайыгалыгын 9 улуг бажынынга чурттар апар.

Болгариянын наймысала алчакларга улуг культура программанын белекелен тугар. Хой-хой бугурулгелер, хой-хой организацианын спортсменерин шекле алыр, оларга тылеп шапталдарын доозуп тугурун.

„МАШЕНЬКА“

Чаа ши

Ук шиде кырган академик В. Окаемов эртемни дээди-чөк шымыккал, уруг-дарыг кижижиттингерин утуу алган. Бизин огулуну уруу Машеньканын академик эл баштай хушурар оон хончу чок бооп турар. Ол дааш-шымжеге хончу чок, чааскаазырыг, шилеш чурттарында мыак.

Инциала-лаа эрес уруг Машенька кырган-ачанын сеткил-хончун чаалап ап, анаа

ажыгын, чурттан, оеордөзгелерин уламчылаар. Машеньканын келгени-биле каттай академиктин жонирге бажыны чорутуу дааш-шымжегине апар. Кырган Окаемов анаа оорту чаччыккал. Академик кырган пазында каап, кижидилгенин керези тоомчага ап, ол дөзгө нарын болгаш берге ийги эртем-дир-ден биле бээр.

В. Окаемовтун ролун Тыва АССР-ин адыгарыг артыг Л. Солун-оол, а бичин Машеньканын ролун артыг И. Лопсан чедикчилг ойнуп тугар. Тургускан режиссеру С. Кад-оол, чурук хаасталганын Д.С. Ооржак кылган. «Машеньканы» орузундан чогаалчы К. Кудажы уран-чечен оудурулган. Ол ишкан комиссия эки деп хушурар алган. Ам оону Тес-Хем, Эрзин, Огур райондарын ажыгы чоонарынга эл баштай бараалдары-биле артистер аягыткан. (Бистик корр.)

КУБОК МӨНГЭ ЭДИЛЕДЕ

Красноярск хоорайда оеордөзгелерини тыва студенттерин аай-биле кубогу дөп спорттун ийи-бүрү хевирлеринче маргалдаалар хоорайнын «Эленин» рошкна май 28-29 хушеринде болуп эртин.

Болуп эртин маргалдаага оолдарын 8, уругларын 4 команда кирешкен. Бирги чүк оолдарын болгаш уругларын аразында волелбол маргалдаа болуп эртин. Командаларын ойнаанын түнелинде оола аягы-агыг институттун оола уруглар командиын наймысала тугу-тузунда төрүндө, оон командалардан чарал, белектехниктиг ойнааш, биги чорун алашкан. Даразында үндө чедик чарышка оолдарын, уругларын аразында чылдиг дөзгө болгаш 400 метрге оолдарын педиституттун студенттин Вячеслав Яндаоол 12 секундта маанаш, бирги черин алган. Ийги черин Борис Кулгаа чаалап алган. Уруглардан 100 метрге кооператив техникумузун төлөөн Лида Чудум бирги черин алган. Ол ишкан 1000 метрге оолдарын, 500 метрге уругларын чада чарышка маргалдааны солуп эртин. Чылдиг дөзгө түнелинде 1000 метрге педиституттун студенттин Валерий Дажима бирги черин алган, ийги черин көдө аягы-агыг институттун төлөөн Александр Сом, уруглардан Александр Намдан, ийги черин Чимис Дараа (кайымы-лаа көдө эгелеш-агыг институттун студенттерин) чаалап алганар. 4250 мостагалында бирги черин педиституттун командазы, ийги черин көдө аякыл техникумузун командилары элеш, тилекчилер болган. Черин узуун хамаарыга күш-куятуу техникумузун сургуулу Александр Миякит-Доржу 5 м. 90 см. халааш, бирги черин алган, ийги черде Вячеслав Яндаоол — 5 м. 80 см. халааш.

Оон маргалдаалар доозулган оонда 32 шымык мөгелерин тыва хушерин эгелеш. Мөгелерин аразында спорт мастерын, мастерын квалификациянын чедикчилерин маргалдаалар болуп бирги черин Чимис Дараа (кайымы-лаа эртин) оонда 4 шымык эртин мөгө артык. Оларын аразында хостуг хушерин мастерын кандидат Александр Ойдуу база артык.

Артык 4 мөгелер эрес-нашпалай хушеринин түнелинде педиституттун студенттези Александр Ойдуу күшүлген болган ол-ла институттун студенттин Вячеслав Яндаоол чүүлүр былаашкан.

Маргалдаалар төгөн оонда команда аны-биле түнел үндүрүн көзгө, көдө аягы-агыг институттун оолдарын уругларын командилары кызык белекелдерин чорутканы, шилчилгелерин чорутуу кичээлери чылдамышкан, бо чыгыс чаа улаштыр чаалап алганын барымдалаш, кубогу ол командаларын мөнгө адылганын артыгтар.

Ол ишкан маргалдаага тымырак кирешкен спортсменерин өрөктөп барааштар болган мактал бижектер-биле база чемпион ленталар-биле Красноярск хоорайда тыва студенттеринин командиы шапшаан.

В. ЧЫМБА.

Редакциянын АДРЕЗИ: ИИАЕКС 667000

Изым, Шетяшкын-Кравченко кудумчуу, Бажы № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ: Редакторуну 2-24-03, редакторуну орадакчыларын 2-35-24, 2-31-75, процагалда килдизини 2-31-75, харысагалыг секретарынын 2-23-54, партиянын амырал килдизини 2-37-13, культуру килдизини 2-23-54, көдө аягы-агыг килдизини 2-21-47, үлөтүг килдизини 2-22-64, чага килдизини 2-41-27, информация база совет тугуруг килдизини 2-20-00, корректорларын 2-27-41, бухгалтериянын 2-12-45, секретариатын 2-23-25, солун келбей баргалга 2-32-75 телефочке болгаш,

телевидение

ИЮНЬ 8-ТЕ	
МОСКВАДАН	КЫЗЫЛДАН
10.00—Медиагал.	18.45—Телемөзгөлөр.
10.10—Эртинги гамаастага.	19.00—Кичиртүүлөр.
10.30—«Назым ортузу», Урал-чечен телефильм, 4-ти серия.	19.10—«Улуг Октябрымын 60 чылын тоолоткиг утукту», Дамчыдылга.
11.45—«Кижиге болган хойлу», Профессор А. А. Бегулов дагытылганы чорутар.	19.50—Телемөзгөлөр (орус дылга).
12.15—«Кино али-чоругарымын кылу», Ю. А. Сепинич дагытылганы чорутар.	20.05—Телефильм.
13.15—16.00—Чалсар.	20.15—«Челюш», Кызылдың он төртини анык салдыканын дөп көтүр.
16.00—«Оон аягымын — оон беди», Кинопрограмма.	МОСКВАДАН
17.05—В. Маяковский — «Ким болуру?»	21.45—«Делегейин уластырымын чогаалдылга»,
17.30—«Объектив».	21.55—«Назым ортузу», Урал-чечен телефильмин баштайгы көртүгү, 2-ти серия.
18.00—В. Гранин — «Селемелг оон». Хой серия телевидение, 3-ку серия.	23.00—«Уе», Информастыг программа.
	23.30—23.40—«Спорттог» тугар.

агаар

Бугу республикага болгаш Кызылга өжүк турар булуттар, чамдык черлерге чус чаар. Муруну-барык чүк уг-

Редактор В. С. ШАРАВИН.

ЭРГИМ НОМЧУКЧУЛАР!

«ШЫН»

солунну чагыдып алыңар.

Чартык чылда чагыдарынын өртээ — 3 рубль.

КИНО

ИЮНЬ 8-ТЕ

«НАЙРАДА»: «Корбалдыг ора-сома» 10.30, «Фердинанд Люстун амыралыг болгаш олу» (2 серияны) 12.10, 15.00, 17.50, 20.40 шактарда.

«ИОНЕР»: «Балконида уу болгаш чада-терге база уруглар дугайында» 9.15, 10.40, 12.05, 13.30, «Солт» 15.10, 17.05, 18.35, 21.15 шактарда.

«ВОСТОК»: «Булушка» 10.00, «Чиге баг үстүгү» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Экитти ажыдыңар» 15.00, «Селгүстөөн кыс» 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.

ЧАГЫГ КИНОТЕАТРАДА: «Даг чурттуг кыс» 14.00, 16.00, 18.00, 20.00 шактарда.

Школаларнын техниктиг чогаалдыгынын, чаңыл болган 25-ки дегелгези култуурамын болгаш дыштанылганын Гастелло аттыг парыгында аягыттыган. Дегелгени чырыдышынын министртин орадакчызы М. Х. Чымба аягыткан. Ук дегелгедө Кызыл хоорай болгаш республиканын 10 школаларын өренкичилеринин чогаалы кылган кылыгылары киргилеш.

Дегелгедө салдырган кылыгылардан Таңды районун Балгазын ортуман шилоазынын 7-8 класстарын өренкичилери Андрей Соломонович, Юрий Иваневтун, Андрей Ремезовтун, Виталий Астаининин, Василий Злорочетинин (уауртуучу Л. Д. Сивков) «Союз биле Аполлонун туттуру», «Аэрошантар» болгаш мырнай-па сизини херек кырында көзүп турар «Сиген кезер машина» деп кылыгыларын солун болгаш магаданчыг. Ол ишкан Сарыг-Сеп № 2 ортуман шилоазынын 9 «б» класзынын өренкичиси Алёша Хаяңнын «Электрогитарага күлтөлдүрүкчү», Кызылдың № 2 шилоазынын 9 класзынын өренкичилери, республиканын анык техниктер специализациянын бөлгүмчүлери (уауртуучу В. М. Еремеев) Светлана Сайын-оол биле Наташа Декабрынын «Азиянын төвүндө хоорай», Тээли ортуман шилоазынын 7-ти классызы Шолбан Донгантын «Дага оолдары» деп кылган чүүлдерин оозагай.

ЧУРУКТА: дегелге залында. Бистик корр. В. АМЫРЫНЦ фотогу.